

Archeologienota

Programma van maatregelen

Menen Kerkstraat (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Jeroen VERMEERSCH, Lynn
DEVALCKENEER

Projectcode: 2019A358

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Menen Kerkstraat 3-5 (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Kadastergegevens: Menen, afdeling 1, sectie E, perceelnummer 710F en 711D (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet met zekerheid gestaafd worden. Binnen de contouren van het projectgebied werd nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. De bureaustudie heeft aan de hand van de historische kaarten en archeologische informatie aangetoond dat het projectgebied sinds ca. 1200 bebouwd was. De bebouwing aan de Kerkstraat werd begin jaren 2000 afgebroken waarna een parking werd aangelegd. Daarbij werd op een zone van ca. 100m² verstoring aangebracht aan de nog aanwezige resten.

In de onmiddellijke omgeving werd er vooral sinds het einde van de 20ste eeuw archeologische onderzoek uitgevoerd. De archeologische structuren die werden aangetroffen, dateren voornamelijk uit de middeleeuwen, de vroegmoderne en moderne periode. Dit moet niet verwonderlijk heten, daar het projectgebied zich op de grens van de historische stadskern bevindt.

Binnen dit plangebied (585m²) zal het oostelijke deel aan de Kerkstraat herontwikkeld worden. Naast een nieuwbouw woning (77m²) zal het overige deel van de zone heraangelegd worden als parking. De precieze dieptes zijn nog niet bekend maar zullen hoogstwaarschijnlijk dieper reiken dan de huidige verharding.

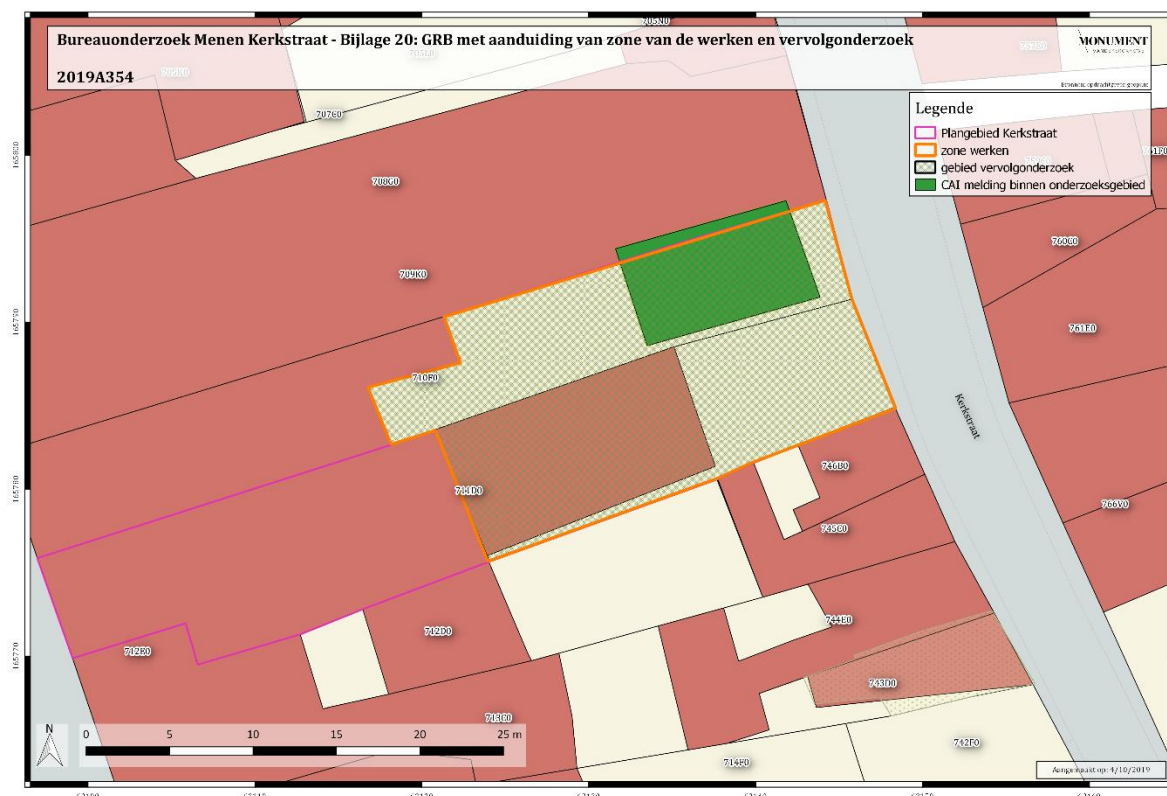
Gezien de ligging in de historische kern van Menen, het archeologische potentieel en de bijhorende kenniswinst is het van belang dit terrein verder te onderzoeken voordat eventuele resten voorgoed worden vernietigd. Het verder onderzoek gebeurt binnen de te ontwikkelen

zone van 395m². Vanwege gekende eerdere verstoring valt ca. 100m² af. Het verder onderzoek zal dus plaatvinden op een oppervlakte van ca. 300m².

Omwille van deze reden wordt verder vooronderzoek door middel van proefputten geadviseerd.

- **Planafbakening**

De site heeft een oppervlakte van 585m² waarbij er op een oppervlakte van c. 395m² zal gewerkt worden. Gezien eerdere verstoringen valt 100m² af. Het is op deze overgebleven oppervlakte van ca. 300m² dat het vervolgonderzoek betrekking heeft.

Figuur 1: Aanduiding projectgebied (roze omlijnd), zone van het verder onderzoek (oranje omlijnd en groen gearceerd), CAI-melding binnen de contouren van het onderzoeksgebied (groen).

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen per methode weergegeven. De

onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

○ **Proefsleuven/proefputten:**

Algemeen

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

Specifiek voor het projectgebied

- Hoe is de bodemopbouw? Dagzomen er fluviatiele sedimenten of met name eolische afzettingen?
- Zijn er archeologische sporen en structuren aanwezig? Zo ja, wat is de aard en graad van bewaring van de aangetroffen resten?
- Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten (religieus, bewoning, funerair, ambachten, ...)
- Zijn er resten aanwezig van oudere bewoning? Zo ja, kan reeds meer informatie vergaard worden over hun opbouw en mogelijke datering?
- Kan er via bepaalde contexten (kuilen, waterputten, beerputten, vullingen, goed dateerbare lagen) reeds een beeld verkregen worden van het landschap en de leefomstandigheden in de desbetreffende periode?

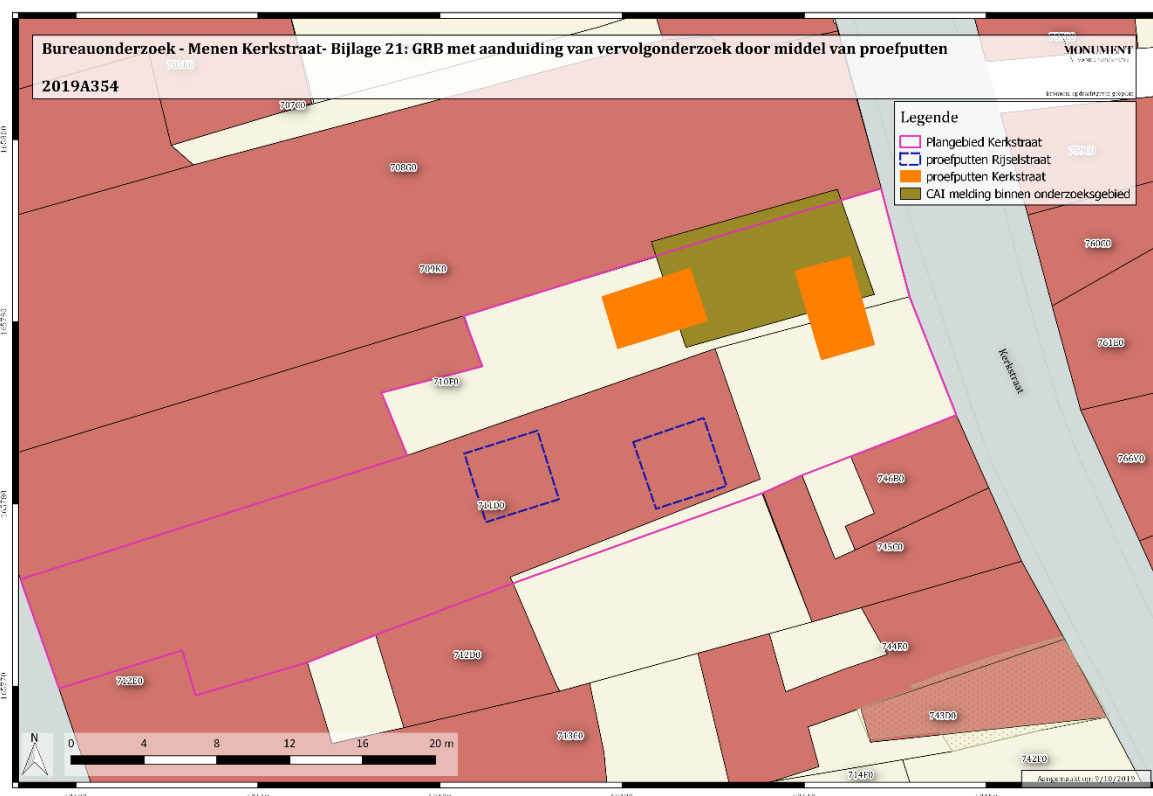
● **Plan van aanpak**

Hieronder wordt per voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven:

○ **Proefsleuven/proefputten**

Het terrein zal door middel van proefputten onderzocht worden. Op basis van het bureauonderzoek kan men een site met complexe verticale stratigrafie verwachten. Om de verschillende archeologische niveaus te kunnen duiden is de aanleg van proefputten het meest efficiënt omdat het hierbij om kleine opgravingen gaat waarbij de verschillende archeologische niveaus worden geregistreerd. Verspreid over het terrein worden 2 proefputten aangelegd van ca. 3x5 m. Hierbij wordt getracht om de zones met als zonder historische bebouwing aan te snijden, zoals ook tuinzones met bijgebouwen, water- en beerputten, ed. Er wordt rekening gehouden met de mogelijke onvolledige aard van de

werfcontrole die in het verleden werd uitgevoerd. Beide proefputten overlappen gedeeltelijk met de zone afgebakend door de Centraal Archeologische Inventaris. Hierdoor kan meer inzicht geleverd worden in het reeds gecontroleerde gedeelte ten opzichte van het tot dusver niet onderzochte terreindeel. Tevens wordt rekening gehouden met de geadviseerde proefputten voor de geconnecteerde archeologienota voor Menen – Rijselstraat 14 (2019A111). Hierbij dient echter wel vermeld dat beide geadviseerde onderzoeken na het verkrijgen van de vergunning tegelijkertijd zullen worden uitgevoerd. De proefputten beantwoorden desondanks nog steeds aan de eerder gestelde inplantingscriteria terwijl er veiligheidshalve een afstand van 2,5 m van de Kerkstraat wordt behouden. De proefputten zullen ook een zicht geven op de reeds aanwezige verstoringen. Ze dienen voornamelijk om de stratigrafische opbouw te kunnen nagaan waardoor geen dekkingpercentage van 12,5% dient gehaald te worden. Indien er locaties zijn waar het uitbreiden van een proefput tot een kleine sleuf nuttig lijkt om ook horizontaal een beter inzicht te verwerven, wordt dit verantwoord in het rapport.

Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van proefputten en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om te verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen. Per proefput wordt een profiel beschreven en bestudeerd door de aardkundige van het projectteam. Sporen waarbij de metaaldetector een signaal geeft, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt.

Na afloop van het onderzoek worden de putten gedicht om verdere degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plastic zodat ze in geval van een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving niet verder worden aangetast vooraleer ze onderzocht kunnen worden.

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak gedaan kan worden over de aard en omvang van de archeologische waarden in het projectgebied en wanneer een eenduidig advies kan gegeven worden voor vrijgave van het terrein, behoud in situ of vervolgonderzoek door middel van een opgraving.

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer: zie privacyfiche. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De diverse fases van vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

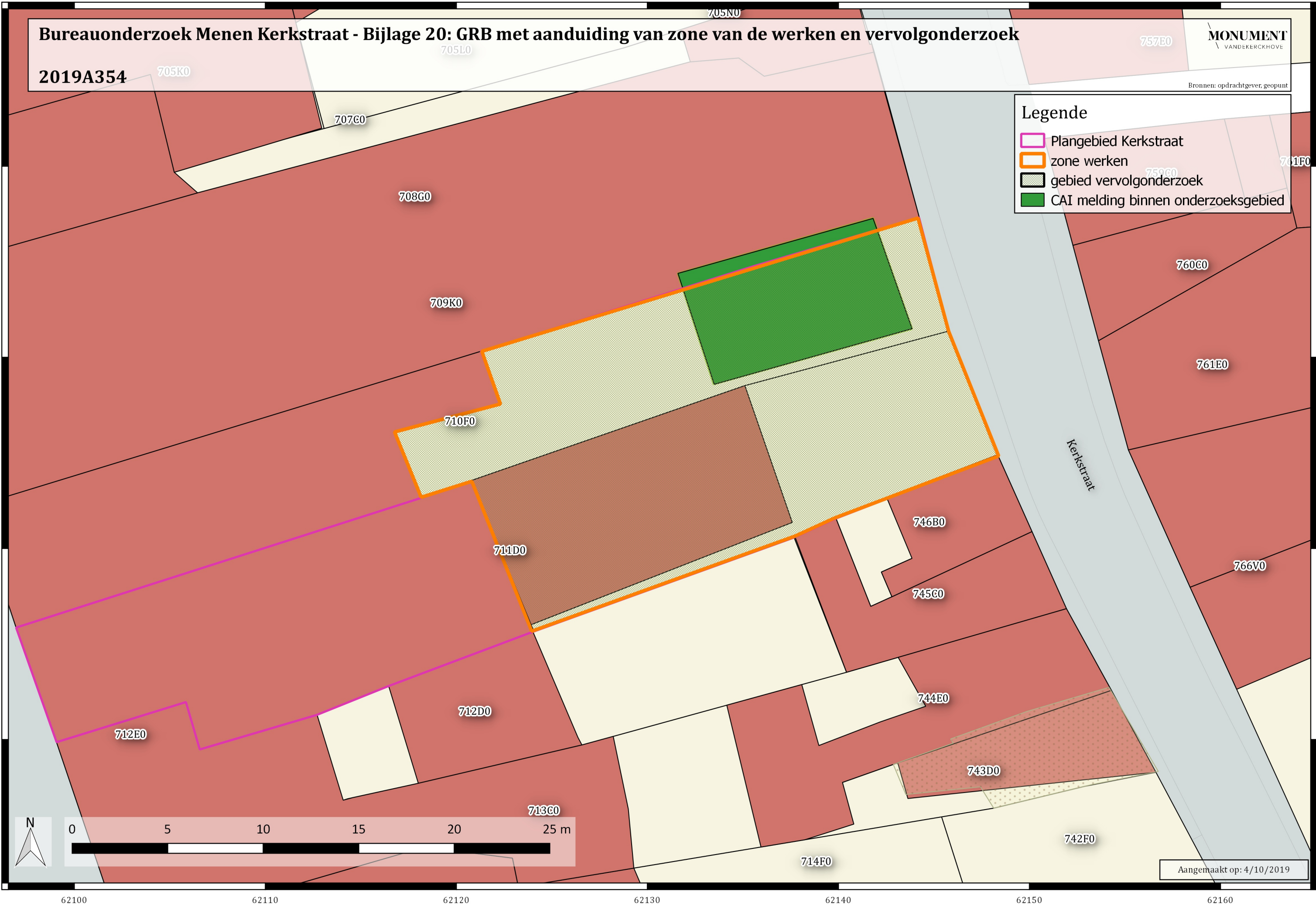
- **Gewenste competenties**

- ➔ In het kader van het onderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen 220 dagen veldwerkervaring heeft met archeologisch onderzoek op zandleembodems.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein.
- ➔ De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandleembodems.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed.¹

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit

Bureauonderzoek - Menen Kerkstraat- Bijlage 21: GRB met aanduiding van vervolgonderzoek door middel van proefputten

2019A354

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

Plangebied Kerkstraat

proefputten Rijselstraat

proefputten Kerkstraat

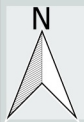
CAI melding binnen onderzoeksgebied

165800

165790

165780

165770

0 4 8 12 16 20 m

62100

62110

62120

62130

62140

62150

Aangemaakt op: 9/10/2019

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Kerkstraat

705K0

707C0

708G0

709K0

710F0

711D0

712D0

712E0

713C0

714F0

742F0

744E0

745C0

746B0

743D0

766V0

761E0

760C0

759C0

757E0